

***Eläkeläisliittojen etujärjestö EETU ry -
Pensionärsförbundens intresseorganisation PIO rf***

***Lausunto vanhusasiavaltuutun kertomuksesta
eduskunnalle 2024***

<https://www.eetury.fi>

<https://www.facebook.com/eetury>

Mikä EETU?

Eläkeliitto ry

Eläkeläiset ry

Eläkkeensaajien keskusliitto EKL ry

KRELLI, Kristilliset eläkeläiset ry

Svenska pensionärsförbundet rf

Kansallinen senioriliitto ry

- Järjestö toimii kuuden valtakunnallisen eläkeläisjärjestöjen yhteenliittymänä eläkeläisten ja ikäihmisten taloudellisten ja sosiaalisten etuuksien ja oikeuksien parantamiseksi.
- Toimimme mm. eläkettä saavien edunvalvojana ja eläkkeellä olevien yhteiskunnallisen arvostuksen kohottamiseksi
- Järjestöjen yhteinen jäsenmäärä on noin 250 000. Vuonna 2024 puheenjohtajajärjestönä toimii Kansallinen senioriliitto

Tilastoja eläkeläisistä

- 65-vuotta täyttäneiden määrä väestöstä 23,9 % eli 1,3 miljoonaa. Ikääntyneiden osuus väestöstä kasvaa edelleen.
- Digipudokkaiden määrä on edelleen suuri. Kokonaan vailla digitaitoja on noin 330 000 henkilöä.
- Tilastokeskus: 65–74-vuotiaista 10 % ja 75–89-vuotiasta 35 % ei ollut koskaan käyttänyt internettiä (v. 2022)
- Pohjoismaisessa vertailussa Suomessa 65–74-vuotiasta 66 % käytti internettiä päivittäin - vrt. Norja (81 %)
- Suomessa 75–89-vuotiasta vain 28 % käytti nettiä päivittäin – Tanskan luku 48 %

Digiosaamisen puutteet ja esteet arjessa

- **Tilastokeskuksen kysely eri väestöryhmien digitaidoista 2023**
 - Paremmat kuin perustaidot (75 – 89 –vuotiaista vain 4 %): ”Osaa hoitaa pankkiasioita, hakea työpaikkaa, tehdä verkko-ostoksia, käyttää toimistosovelluksia, osaa käyttää sähköpostia ja pikaviestimiä, osaa googlata ja lukea uutisia.”
 - Perustaidot (75 – 89-vuotiaista 18 %): Osaa esim. lähettää sähköpostin, lukea uutisia, kopioida tiedoston, lukea tietosuojaselosteen ja ladata sovelluksen.
 - Tilastokeskuksen selvityksen perusteella 75–89-vuotiasta arvioilta noin 450 000 ei ole digilaitteiden perustaitoja.
 - Osalla esteeksi käyttää digilaitteita voi muodostua terveys ja/tai taloudellinen tilanne. Useimmat digitaidottomat haluavat oppia käyttämään laitteita.

Digiosaamisen puutteet ja esteet arjessa

- **Käytännön haasteet digitaistottoman arjessa**
 - Pankkiasiointi (verkkopankissa asioiminen / tunnistautuminen)
 - Viranomaisasiointi (mm. henkilökortin uusiminen, Omavero)
 - Tarpeellisten puhelin- ja muiden yhteystietojen löytäminen (esim. ajanvaraukset terveystietoihin)
 - Tuotteiden ja palveluiden hankinta on siirtynyt verkkoon (mm. matkaliput, teatteri-, elokuva-, konsertti- tms. liput)

Lisäämällä ikääntyneiden digitaitoja

- voidaan kohentaa henkilön elämänlaatua ja hyvinvointia sekä osallisuutta yhteiskunnasta
- voidaan vaikuttaa myös valtiontalouden tuottavuuden parantamiseen

EETUn toimenpide-ehdotukset

- **Julkinen sektori**
 - Digitaalisen opastuksen ja ohjauksen välillä tehdään lainsäädännössä selkeästi määritelty vastuunjako hyvinvointialueiden ja kuntien välillä.
 - Kuntiin digiopastus ja neuvontapisteet (esim. kirjastot).
 - Hyödynnetään myönteisiä kokemuksia muista Pohjoismaista.
- **Muu lainsäädäntö**
 - Toisen puolesta asiointi ja tuettu asiointi tarvitsevat kansallisen tason sääntelyä.
 - Valtion tunnistussovellus, jotta pankkitunnuksia ei tarvitsisi enää tunnistautumiseen.

EETUn toimenpide-ehdotukset

- **Järjestöt**
 - Järjestöjet ja julkinen sektori yhdessä nostamaan ikääntyneiden digitaitoja. Ensisijainen vastuu kuitenkin julkisella sektorilla.
 - Eläkeläisjärjestöillä toimintaa lähes kaikissa Suomen kunnissa.
 - Vapaaehtoisten digineuvojien resurssit hyötykäyttöön
 - Edellytyksenä on, että järjestöjen/vapaaehtoistyön toimintavalmiudet turvataan.

Lähipalveluita ja perinteisiä neuvontapalveluita tarvitaan edelleen – Ei pelkkää digiä

- Kansalaisten yhdenvertaisuuden kannalta tarvitaan myös perinteisiä asiointikanavia ja kasvokkain kohtaamista
- Kunnille, hyvinvointialueille ja valtiolle velvollisuus tuottaa painettua tietoa kohdennetusti esimerkiksi 75-vuotta täyttäneille suomalaisille. Kotiin ja kirjastoihin jaettava tietopaketti.

Muistutus: Vapaaehtoistoiminnan merkitys hyvinvoinnille Suomessa

- Eri laskelmien mukaan vapaaehtoistyön arvo on vuosittain lähes 3,2 miljardia euroa, eli 1,3 prosenttia BKT:n arvosta.
- Laskelma tekee näkyviksi muiden ihmisten hyväksi tehdyn palkattoman työn ja merkityksen hyvinvoinnille -> järjestöjen toimintaedellytyksiä ei pidä heikentää.
- Mikäli STEA-avustusten leikkaukset kohdistuvat ikääntyneiden parissa toimiviin järjestöihin, vaikuttaa tämä kielteisesti mm. niihin toimiin, joilla voidaan parantaa ikääntyneiden digitaitoja.

Kiitos!

EETU
PIO Eläkeläisliittojen etujärjestö EETU ry
Pensionärsförbundens intresseorganisation rf